

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

III. Saelighe Vreese.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

162 *Tweede Capittel, Hope en Betrouwen*
hebbe op Godt! en hoe vastick voortgae op sijne belofte
Welck betrouwen, met de verkortinghe van het le-
ven, tot het leste toe, altijd gegroeyt is, gelijk den
Biecht-vader bemerckt heeft.

By 't betrouwen op Godt, vervoeghe JOANNA
het Betrouwen op sijn Heylighe Moeder; 'twelck sy
liet blijcken in alle gheleghentheden: oock ander
hier toe aenpramende.

Gheen kint en gaet soo vrymoedelijck en met
soo vast Betrouwen tot sijne Moeder, als JOANNA
gongh naer *Maria*. Sy vraeghe daerom by naer
altijdt de voorsprake van dese Moeder in al, wat sy
van Godt versocht.

Dese waerheyt is over al klaer-blijckelijck in dit
Verhael: maer ghemerckt dat sy dit sonderlingh
aenteekent in hare schriften (alwaer sy oock beson-
dere gevallen verhaelt, door de welcke dit Betrou-
wen seer versterckt wiert) en hebbe ick niet willen
achterlaeten, dit heyligh en profijtigh betrou-
wen op de Moeder Godts met een woordt aen te
raecken.

III. CAPITTEL.

Saelighe Vreesse.

ICk vervoeghe by de Hope, de saelighe Vreesse,
bestaende in het vluchten van al, wat Godt kan
mishaghen; die ghenoeemt wort de Vreesse des Hee-
re. Van dese vreesse wordt bequamelijck verhandelt
voor de liefde: ghemerckt datse verdrijft al, wat de
suyvere liefde kan krencken. Want als de siele soo
ghestelt is, dat sy oock de minste vlecken vreesst,
ende vlucht, om in gheender maniere haren Godt
te

te mishagen : als dan is sy bequaem, om suiverlijck ende volmaecktelijck hem te beminnen. Met dese vreesse is JOANNA als gheboren gheweest : in dese vreesse heeft sy altijd gheleest : ende in dese vreesse is sy ghestorven.

Sy hadde een wel ghetempeerde gesteltenisse des lichaems, die niet heftelijck vervoert en wiert tot ongereltheden, of sonden : maer sy was evenwel onderworpen met andere kinders van Adam, aen de quade ghenegentheden vande bedorven nature. Doch dese genegentheden, die soo menighe kinders vande deught, ende oock vanden Hemel afrucken, heeft sy van hare teere jonckheydt ten onder ghebrocht : ende soo haest niet haren Schepper ghekent, of met alle neerstigheydt ghetracht hem nerghens in te mishagen.

Hier toe en heeft niet weynigh gheholpen de Godt-vreesende dienst-maeght, aen de welcke sy haere eerste neghen jaeren bevolen was, gelijk voor desen gheseyt is. Want dese aen dit kint wel diep heeft inghedrukt de salighe Vreesse des Heere, ende forghelijck af-gheweert al, wat konde schadelijck wesen aen dese edele deught. De godtvruchtige onderrichtingen van dese dienst-maeght zijn van JOANNA soo wel ingevolght, datse niet soo seer en schroomde, als oock in t' minste te misdoen teghen Godt.

Alsmen haer iet ghebieden oft verbieden wilde, men moest maer segghen : JOANNA doet dit, of laet dat ; andersints Godt soude het qualijck nemen. Want sy soude liever ghestorven hebben, als t'ontbreken aen het ghene dat in deser voegen be-last wiert. Sy hadde onder andere onderwijfsingen vande dienst-maeght verstaen, dat het Godt mis-

haeghde met ongheschickte kinders te handelen, of te spelen : IOANNA, om teghen Godt niet te misdoen, en dierf met geene kinders spreken, ten sy vande maerte afghevraeght hebbende, oft het wel-ghemanierde ende gheschickte kinders waeren. Ende ghelijck sy in haere jonghe jaeren uytterlijk ghevreesst heeft haeren Schepper oock in't minste te vergrammen, alsoo heeft sy al haer leven in de selve vreesse volherdt.

Om dit klaerder aen den Leser voor te stellen, sal ick dese deught in dry deelen splijten : ende eerst verhandelen haere vreesse ende af-keer vande doodt-sonde; ten tweeden haere vreesse ende af-keer van daeghelijcksche sonde; ten derden, haere vreesse ende af-keer van alle onvolmaecktheydt,

I. §.

Vreesse van Doodelycke Sonde.

DE doodelycke sonde, die van alle menschen noodtsaeckelijck boven al, dat'er is, gheschroomt ende versaeckt moet worden, vreesde JOANNA met een af-ghekeertheydt, die onghemeyn is: niet uyt opsicht van de straffen, tot de welke sich den sondaer verplicht, maer uyt enckele groot-achtinghe vande oneyndelijke minnelijckheydt ende dienst-weerdigheydt Godts. Sy en wierdt noyt de sonden indachtigh, die den Schepper achter de Schepselen stellen, sonder bitterlijck te weenen. Waer door het gheschiede, dat haere ooghen somwijlen soo ontstelt ende kranck wierden, datse gheen vier, of licht en konde verdraeghen. Sich oock laetende voorstaen, datse in haer selven moest verwecken een oprecht be-
rouw

rouw over elcke doodelijcke sonde van jeder mensch. Wenschende daer-en-boven, dat alle haer bloedt ende mergh der beenderen in tranen mochten veranderen, ende door de ooghen uyt-vloeden tot beklagh der sonden, naementlijck der doodelijcke: ghemerckt dat den Saligh-maecker sijn leste druppel bloedts voor de fondaeren ghegheven heeft.

Desen haet wierdt besonderlijck ontsteken door de Sermoonen, in de welcke teghen dusdaenighe sonden ghepreeckt wierdt. Want als dan en was sy niet wel machtigh haere traenen inde teghenwoordigheydt van andere te bedwinghen, ende te verbergen de bittere smerte haerder siele: maer t'huys komende, ende wesende alleen in haere kaemer, gaf sy vollen vrydom aen haere droefheydt, nyt-roepende: *Och! indien de menschen Godt kenden, sy en souden hem noyt vergrammen. Want hoe soude die bekende ende oneyndelijcke liefde ghehaet kunnen worden?* Ende sy en hiel niet op van Godt te bidden, ende haer lichaem te kastijden, tot bekeeringhe van dusdaenighe sondaers, ende verhoedinghe van dierghelijcke misdaden. Ick sal hier van in't besonder eenige gevallen by-brenghen in't vijfde Capittel, daer wy fullen handelen van haere liefde tot den Even-naesten: maer moet hier noch een woordeken byvoeghen aengaende de vreesse, die sy hadde vande doot-sonde.

Tis geschiet, datse in een enckele onvolmaectheydt ghevallen zijnde, achter-dencken kreegh van grootelijcks ghesondicht te hebben. 'Twelck niet te verwonderen en is: want oprecht Godtvreesende sielen meermaels sonde erkennen daer

geen en is; ende sich onweerdigh van Godts vrient-
 schap bekennende, vreesen uyt de Goddelijcke
 gratie vervallen te zijn, al ist dat sy vromelijck
 inde selve volherden. Soodaenighe siele was oock
 de (a) Salighe *Angela de Fulginio*: de welcke al-
 hoe-wel brandende van liefde tot Godt, oordeel-
 de ende schreef van haer selven aldus. *ick sien dat*
ick van alle goet vervallen, en buyten alle gratien
ende deughden ghestelt ben; dat ick ben het huys ende
het kindt des duyvels. Dusdanighe Godt-vreesende
 herten heeft men 't alle tijden bevonden, ende
 men vint 'er noch hedensdaeghs, die om kleyne
 fauten sich schuldigher oordeelen ende bitterlijc-
 ken haer selven daer over beschuldighen, als an-
 dere van grove en groote sonden. Van dit ghetal
 was JOANNA, vreesende soo gheseyt is, uyt Godts
 vriendtschap vervallen te zijn, door de faute die
 sy onbedachtelijck begaen hadde. Ick laet den le-
 ser dencken, hoe dat als-dan dit gemoedt ghestelt
 was: 't welck soo ontstelt wierdt om de sonden,
 met de welcke andere menschen uyt Godts vrient-
 schap vervielen.

Sy bekent, dat den eeuwighen brandt der helle,
 haer soo pijnelijck niet en scheen, als dese gestel-
 tenisse des gemoedts. Sy vertrock naer haer kamer
 ende swemmende in traenen viel op haere knien,
 voor een Schilderije vande Heylighe Maghet met
 haer Kindeken inden arm, bekennende dat sy eene
 seer groote Sonderisse was. Hier wierdt dese onruite
 haest ghestilt! want het Kindeken JESUS uyt de
 Schilderije tot haer uytshoot een Strael van licht,
 als eenen soeten Blixem, ende te famen een in-
 wendigh licht in haer siele, door het welck haer
 kennelijck wierdt, datse geene groote sonde en

(a) *Cap. 19. Vita sua*

hadde

hadde begaen, ende als versekerde, dat sy noyt daer in vallen, maer hoe langher hoe meer in sijn vriendschap veruorderen soude. Welcke waerschouwinghe soo beduydelijck was, dat JOANNA inde selve volle ruste ende voldoeninghe konde vinden. Dit sy ghenoegh vande vreesse der dootsonde.

II. §.

Vreesse van Daeghelijcke-Sonde.

DE vreesse ende af-keer die sy hadde van de daegelijcksche sonde, was in ghelijckx overgroot: want sy oock de minste ghebreken, die Godt mis haeghen, even eens vreesde, als andere vreesen de meeste. De besondere kennisse van de verheventheyt Godts verthoonde haer klaerlijck de leelijckheyt vande alderminste fauten ende misdaden; ende sy achter-haelde door besonder licht, met het welck haeren gheest bestraelt was, de ghebreken, die van andere niet bemerckt en worden. Ghelijck-men in een kamer die van de straelen der Sonne verlicht wordt, kleyne straeltjens siet, de welcke buyten dat licht niet ghesien en worden: alsoo siet een Godt-vreesende siele haere vlekken ende fauten, die andere min-Godt-vreesende niet en mercken. Dierghelijcke ghebreken in haere siele bevindende, beklaghde, ende strafte sy de selve even eens, als oft sy groote sonden bedreven hadde. Sy beweende van jonghs af haere gemeyne fauten, oock met traenen, ende in eenighe kranckheydt ghevallen zijnde, en was sy niet te stillen, voor dat sy haere schuldt aen den Biecht-vader, over de selve, ghesproken hadde. Sy be-

be-

beklaeght menighmael in haer schriften, haere wereltsche manieren van kleedinghe (al en waren die niet lichtveerdigh gheweest,) uyt vreesse van daer door iemant ontsticht te hebben, 't welck nochtans buyten haer meyninghe was.

Gemerckt dat haren Broeder sijn leven ende sijn huys-houden qualijck aenstelde, gelijk aen geheel de Stadt van Ruremonde bekend was: wierdt haer eens gheseyt, datse wel vremde fonden in't bestieren van dat huysghesin konde begaen: waer door sy niet weynigh beroert en wiert; ende ondersocht; met alle neerstigheyt, of sy alles aengewent hadde 't gene dienstigh was, om hem tot een godtvruchtigh leven te brenghen, ende ten vollen wel te besorghen al, wat dit huys-houwen aengongh. Ende alhoe-wel sy in haer gemoet niet en vondt, waer in sy soude misdaen hebben, heeft evenwel de vreesse van vremde fonden haer naemaels met diepe suchten doen seggen: *O mijnen Godt! liever duysentmael sterven als oock met de minste vremde sonde u te vergrammē.* Om meer verskert te zijn, of sy dies aengaende, iet misdaen hadde, als sy haren handel aen den Biechtvader kennelijck maecte, onder-vraeghde sy sorghvuldelijck, oftse haer in alles naer behoorte ghequeten hadde: want sy oock perijckel vreesde, daer geen perijckel en was.

Sy vreesde het ydel behagen als een gheestelijcke dieverye: ghemerckt dat dese sonde Godt be-rooft vande eere, ende glorie, die hem toe-komt. Desen vyant hadde sy altijt voor ooghen, om niet overwonnen te worden: maer besonderlijck als sy eenighe verholentheden van het geestelijck leven aen andere openbaerde. Wel wetende, dat den duyvel, in dierghelijcke ghefallen, door verydelin-
ghe

ghe, oock vrome sielen doet stronckelen, die hy in andere gelegentheden niet wel overwinnen en kan.

Sy hadde eens uyt liefde eenighe besondere ende verhevender geestlijke onderwijnsingen aen hare Dienst-maert voorgehouden: die desen Hemelschen schat terstont mededeelde aen verscheyde kloosters, verklarende al wat sy van hare Juffrou gehoort hadde. IOANNA, dit verstaende, wiert seer benauwt: denckende dat dese Religieusen, hier uyt goet ghevoelen van haer konden scheppen, daer sy nochtans anders niet en wenschte dan voor de boosheyt self ghehouden te worden. Dese benauwtheyt dreef haer naer de Kercke, al waer sy inde teghenwordigheyt Godts rijpelijk ondersocht het grondigh opficht, van't ghene sy aen hare Dienst-maert verklaert hadde, maer hoe scherp-siende dat sy was in hare ghebreken t'achterhalen: en kost nochtans niet bevinden, waer in sy Godts eere soude bestolen hebben. Sy verweckte in haer selven grooten afkeer vande ydele glorie, ende wiert soo ver ghedreven om dese sonde te schouwen, dat se wenschte als een uytfinnigh mensch lancks alle de straten verjaeght, met slijck ende steenen gheworpen, ende vande honden verscheurt te worden. Welcken wensch in hare Siele soo levendigh werckende was, dat-se haer aldan even eens ghevoelde, als of sy met'er daet aldus onthaelt gheweest hadde. Dese inbeeldinghe gheeyndicht sijnde, en wilt sy niet hoedanighe danckbaerheydt dat sy aen Godt soude kunnen bewijzen, over de wapenen die sy door dese verbeeldinghe ghekreghen hadde, om te strijden teghen dat helsch monster d'ydel glorie: want sy gheensins en twijffelde, of dit was haer toeghesonden van Godt, tot klaerder kennisse van

Y

haren

haeren ellendighen Niet, ende van dien oneynde-
lijcken Al.

Gemerckt dat het perijckel van ydel glorie meer
der is, hoe de faecken die men aen een ander opent
verhevender sijn: soo gevoelde sy noch veel meer-
deren strijdt, om de goddelijcke jonsten, die sy in
haer Siele ontfongh, aen den Biecht-vader kenbaer
te maecten, namentlijck als tusschen haer ende Godt
iet verhandelt wiert, dat uyt nemender was.

Haer wiert vanden Biecht-vader belast rechtfin-
nige verklaringe te doen vande verlichtinghen, die
sy kreegh, ende vande verholentheden die sy van
Godt verstant. Hierin voelde sy grooten tegenstrijt,
uyt vreesse van daer door oorsaecke te geven van ee-
nich goet oft oock quaet vermoeden aengaende
hare persoon: aldus redenende met haer selven. De
menschen die van my verstaen, dat ick door na-
tuerlijcke krachten niet weten en kan, sullen be-
fluyten dat dit aen my veropenbaert is van Godt,
oft vanden duyvel. Het eerste soude strecken tot
mijnen lof ende achtbaerheyt: het tweede tot ver-
argenisse des Naesten, ter oorsaecke dat ick soude
schijnen met den duyvel gemeynschap te hebben,
't welck allensins vervloeckelijck is, en meer als ge-
noech om andere t'ontstichten. Door dese redenin-
ghe stont IOANNA soo verstant, dat-se niet en wist
wat maecten, om niet te misdoen: vreesfende van
den eenen kant het perijckel van haer te veryde-
len; van den anderen, de menschen te vergaderen,
ende vanden derden, met het bedecken van dese
verholentheden, onghehoorsaem te sijn aen den
Biecht vader.

Haer herte door dese woelende gedachten ghe-
perst wesfende; 't welck begheerde te spreken,
om

om gehoorfaem te zijn, en t'samē begeerēde te swijghen, om alle perijckel van sonde te verhoeden; heeft sy eenen middel-wegh gevonden, met den welcken sy, soo haer docht, voldoen konde aen soo tegen een strijdende genegentheden. Sy schreef, dat den Biecht-vader belast hadde te schrijven: maer schreef het op sulcke maniere, dat niemant en konde weten van wat persoon dat sy schreef, en of die kennissen aen haer geschiet waeren, oft aen een ander. Soo behendigh was haere vreesse van Godt te vergrammen. Vanden eenen kant wilde sy gehoorfaem zijn, wetende dat dit Godts wille was; ende vanden anderen kant wilde sy te samen verborghen blijven, om in haer selven niet te verijdelen, oft haren Naesten te verargheren. Maer sy en voldede door desen middel, noch aen Godt, noch aen den Biecht-vader: die door Godts wille van haer versocht, dat sy eenvoudelijck alle dinghen soude te kennen gheven. Twelck Godt self haer kenbaer gemaect heeft, als sy eens door liefde in hem verslonden was. Die haer aldan van dese al te groote stilswijgentheyt berispt heeft, niet teghenstaende dat-se uyt vreesse van te sondighen stil-sweegh. De kennisse die sy van Godt hier van gekreghen heeft, beschrijft sy met dese woorden, *Ick sagh, seght zy, den selven oogenblick, dat'er met mijnen Beminden ende my, gheene gansche vereenighe en was: maer iet strijdigh tusschen ons. Vaer over verwondert, ontsonck ick dese volghende toespraecke van mijnen Beminden: die my als verwijtende seyde. Ghy en hebt my soo lief niet, dat ghy u herte derft openen aen uwen Biecht-vader. Soo ick dese vwoorden verstont, seyde ick daetelijck: ô mijnen Beminden; ick sal het openen, ick sal het openen, ick sal het openen: al soude ick daerom moeten steruen.*

Ende sonder uystel van eenen ooghenblick, doorbrack ick desen stryāt, al of ick de Doodt self hadde moeten door-breecken.

Door dese Goddelijcke onderrightinghe leerde IOANNA datmen de wercken Godts, niet alleenlijk sonder sonde, maer oock loffelijck naer Godts wille mach openbaeren: 't welck den ouden *Tobias* vanden Aertsch-enghel *Raphael* eertijds oock verstaen heeft. Eene Godt-vreesende ende ootmoedige Siele, die alle ijdelheyt, alle hooghverdije, ende alle perijckel van sondighen, meer als een peste, jae meer als de helle verfoeyt, tracht van haeren t'weghen aen alle menschen onbekent te wesen, ende Godts besondere gaven ende gratien te vergheven: maer als den Oversten, oft den Biecht-vaeder soodaenighe kennisse vereyscht, en is het niet alleenlijk gheoorloft, maer oock seer prijfelijck, jae gansch noodelijck, dese verborgentheden t'ontdecken.

Waer het saecken dat IOANNA voor desen dit wel ghevat ende verstaen hadde, sy en soude niet vervoert gheweest zijn door al te groote vreesse van ijdel glorie, noch voor Godt sich berispelijck ghemaect hebben door al te groote stilswijgentheydt. Maer door dese Goddelijcke inspraecke meerder licht bekomen hebbende, heeft sy alle dinghen openhertelijck naer Godts wille aen haeren Biecht-vaeder bekend ghemaect: al hoe wel niet sonder teghen-strijdt van haer ootmoedigh ghemoet, 't welck altijdt afkeerigh was van alle achtbaerheydt, ende begheerigh van alle versmaedtheydt. Soo dan de voorghemelde inspraecke van Godt ontfanghen hebbende, die begheerde dat IOANNA, teghen haer ootmoedigh

digh voornemen, sijn gaven soude kenbaer maecten, is sy terstont naer het spreeck-huys gegaen, om den inwendigen staedt haerder Siele aenden Biecht-vaeder volkomentlijck te verklaren. Maer aldaer ghekomen zijnde, ende ghenootsaeckt wesende eenighen tijdt te vertoeven, (mits dat den Biecht-vaeder als dan bekommert was met iemant anders te spreecken) voelde sy eenighe gheneghentheydt, om stillekens te vertrecken: denckende datse voor dese reyse aen Godt voldoen hadde, met haeren veerdighen wille; ende niet misdoen en soude, door het uytstellen van dese verklaringhe, tot eenen bequaemeren tijdt. Doch dese gheneghentheydt spruytende uyt de liefde haers selfs, onder schijn van ootmoedigheydt, mishaeghde aen Godt: van wie JOANNA daedelijck verstont dese inspraecke: *Ghy sult het nu terstont segghen sonder uytstel.* Hier door wierden alle ghepeysen van haer te vertrecken ter sijde ghestelt, want sy vastelijck voorghenomen hadde den wille Godts te volbrenghe, niet teghenstaende den teghenstrijdt van haer ootmoedigh herte. Komende dan by haeren Biecht-vaeder, is sy ghevallen op haere kniën, ende heeft vergiffenisse ghebeden, van soo lanck teghen de ghehoorsaemheydt ende teghen den wille Godts ghestreden te hebben, die sy nu klaerlijck verstaen hadde, ende aen den welcken sy volkomentlijck wilde voldoen. Den Biecht-vaeder en heeft alsdan gheene besondere verklaringhe van haere inwendighe ghesteltenisse willen aenhooren: maer heeft haer belast eenvoudelijck ende wijtloopigh by-gheschrift te stellen, al wat van haere eerste jonckheydt haer voorghevallen was. Ende

de aen dese begheerte vanden Biecht - vaeder is sy aldan onderdanigh gheweest : schrijvende soo by nachten, als by daeghen, al wat haer overgekomen was.

Tot klaerder kennisse vanden grooten afkeer die sy hadde vande daeghelijcksche sonde, sal voorder dienen de naevolghende gheschiedenisse die ick voorstelle, ghelijck sy in haer schriften verhaelt wordt. Sy hadde eens iet gheseyt voor waerachtigh, daer sy naederhandt van twijffelde of het soo was, ghelijck sy gheseydt hadde : waer door sy soo verschrickt ende benauwt wierdt, dat sy in 't aensicht verstierf, ende in onmacht viel. Tot haer selven ghekeert zijnde, bekende terstont aen Godt, door een hertgrondigh berouw, haere kranckheydt : ende naer rijpsinnigh, ondersoeck of daer in die onvoorsichtigheydt niet vrywilligh en was, spoedighde tot den Biecht - vader, om daer over sich te beschuldighen. Vanden welken sy vertroost wiert, van hem verstaende, dat Godt een onblusselijck vier van liefde is, diesvolghens datse het stroey van dit gebreck in desen afgrondt soude werpen, vastelijck vertrouwende dat het door de verdiensten van het bitter lijden Christi, ende sijne oneyndelijcke barmhertigheydt, terstont verslonden ende vernielt soude worden. Hier door wierdt haer ghemoet wat ghestilt : nochtans niet soo veel oft haer herte moest sich voorder ontlasten door eenen overvloed van traenen, beneffens een rouwigh beklagh van haere onvoorsichtigheydt met rechtsinnighe belijdenisse, datse verdiende verplettert, ende vernielt te worden. Dit leetwesen endocht haer niet ghenoeghsaem te zijn, maer sy gongh onvertroostelijck in haere kamer, veele uren

aren weenende, ende niet konnende begrypen, hoe dat eenen mensch die Godt kent, vrywillighlyck kan sondighen, ende in 't leven verblijven, sonder te vergaen van droefheydt. Sy wiert te samen seer ghepraemt om Godt te bidden, dat hy de herten van alle sondaren tot dusdanigh berouw soude beweghen, als hy in haer herte gestort hadde. Middeltijdt wierdt sy verlicht ende vertroost door hope van vergiffnisse, die sy bespeurde door d'inwendighe blijdschap haerder Siele, naer datse dagh ende nacht haere faute beweent, ende met bloedighe disciplinen afghewasschen hadde. Alswanneer sy oock de Goddelijcke voorsichtigheydt bedanckte, dat hy dit besonder geval hadde toeghelaten, om haer te leeren kennen hoe broosende kranck dat sy was. Evenwel en is de voorseyde faute noyt uyt haer ghedachten ghegaen: overmidts sy dese sonde altijd gheacht heeft als de grootste van haer leven, ende alijdt ghehouden voor een afgryselijck misdact. Niet voor soo veel als de sonde was in haer selven, maer voor soo veel als sy die opwoegh teghen d'overgrootte ende menighveldighe weldaden, die sy van Godt ontfanghen hadde: mits dien vraeghende of'er jemandt soo ondanckbaer konde wesen, als sy was.

Om dierghelijcke ende andere ghebreken met alle neerstigheyt te verhoeden, was sy ghewoon alle uren te doen een besonder ondersoeck; ende erghens jet vindende in't welck sy misdaen hadde beweende dat even-eens, als oft sy een groote sonde begaen hadde; ende bitterlijck versuchtende, seyde: *Och! wat afgront van boosheyt is den mensch! Wat gheuvelt en moet'er niet ghedaen worden, om die quaede wortelen uyt te rucken: Voorvaer eenen*
ghe-

ghe-

gheduerighen arbeydt is hier toe noodigh, ende daer is overvloedighe materie om sich altydt te veroodtmoedighen.

Dese menschelijcke ghebreken dienden haer tot misfachinghe van haer selven, ende tot eenen vreedem haet ten opficht van haer lichaem, soo dat fy haer beklagh dede met dese woorden: *Vvee my! ick en ghebruyck mijn arm, machteloos, gebreckelijck, ende sondigh lichaem niet naer behoorte tot voldoeninghe van myne misdaden. Mocht ick uwe Goddelijcke Majestejt gheheelijck aen-hanghen, sonder my oydt van u af te-keeren door ydele beufelinghen, die my alleen van u kunnen verwremden.*

Laet ons in 't besonder hier noch by-voeghen haere vreesse ende afkeer van alle onvolmaecktheydt.

III. §.

Vreesse van onvolmaecktheden

Syen forghde niet alleenelijck om haer herte reyn ende vry van alle sonden te bewaren, maer oock van al dat haer onvolmaeckt schein te wesen, oft niet gantschelijck naer Godts begeerte. Daerom en was fy niet te beweghen datse haer soude bemoeyen met weireldsche saecken, als door ghehoorsaemheydt: ende met verskeringhe van hier door Godt te behaeghen, ende te volbrenghen sijnen wille. Uyt dit opficht alleen heeft fy aenveerd de sorghe ende de bestieringe van haers Broeders huys-gefin. Sy wenschte dat een jeghelijck soo sterck met Godt vereenight, ende in hem verflonden soude wesen dat niemant door eenighe tijdelijcke saecke en soude ghestoort worden.

Dief-

Diesvolghens was sy bedroeft , als sy sagh dat som-
 mighe , oock die naer de volmaecktheyt trachten,
 niet onbescheyden en waeren in te ghenieten , of
 te derven , dat buyten Godt is , maer aen eenighe
 Schepfelen gehecht zijn , met groote schaede haer-
 der siele. Dese aenkleventheydt verfoeyde sy , niet
 alleen in 't verlies van tijdelijck goet , maer oock
 in 't af-sterven vande naeste vrienden , oft veran-
 deringhen van Biecht-vaeders : anders niet willen-
 de als dat Godt wilt. Dese onbescheydentheydt
 socht sy oock aen andere aen te prijsen , uyt reden
 dat een ieder sich moet ghenoeghen inde schickin-
 ghe Godts , die oock in dusdanighe ghevallen onse
 herten alleen wilt besitten.

Dies aengaende sal ick alleenlijck een gheschie-
 denisse by-brenghen. Haeren Biecht-vader , een
 seer gheestelijck man , ende inde bestierenghe van
 het inwendigh leven sonderlingh bedreven , die
 wel den meesten van alle Biecht-vaders haeren
 geestelijcken voort-ganck behertight heeft , ende
 aen wie sy naest Godt dien alder-meest toe-schrijft,
 wierdt van d'Oversten tot een ander plaetse ghe-
 schickt : daer sy nochtans wel in gemoedt was ,
 niet-teghen staende dat sy hier in haer geestelijcke
 schade vreesde . Maer een ander gheestelijcke
 Dochter , die oock by den selven Pater te biech-
 ten gonck , versocht op IOANNA Godt te bid-
 den , dat desen Pater te Ruremonde soude verblij-
 ven. Op dit verfoeck viel sy weygherigh : maer
 hiertoe grootelycks aen-ghepraemt wordende ,
 badt ten lesten in deser voeghen. *Heere uwe Ma-
 jesteydts Bruyt heeft my belast te bidden dat Pater N.
 hierblijven magh.* Inden selven ooghenblick vondt
 JOANNA sich wonderlijck in Godt op-ghetoghen

Z

ende

ende sagh haeren Saligh-maker haer minnelijck aenfiende, ende als wel ghenoecht in soo eenvoudigh ghebedt: waer by den *H. Ignatius* oock sienlijck sich verthoonde, als last ghevende van dien Pater op een ander te senden. Hier door verstont sy, den Goddelijcken wille te wesen, dat den Pater soude vertrecken, daer hem de ghehoorsaemheydt stierde. Ende van alsdan heeft *JOANNA* sijn vertreck, sonder op-sicht van haer selven, soecken te voorderen, op dat den wille Godts ende vanden *H. Ignatius* sonder uytstel soude volbrocht worden.

Een vande redenen door de welcke sy ghedreven wierdt om d'Alder-heylichste Maghet te beminnen, was d'onbevleektheydt van alle sonden ende ghebreken: ende sy hadde besonder genoeg dat de Lieve Moeder oock van Erf-sonde ongescheynt was; uyt de welcke onse sonden ende ghebreken haeren oorspronck trecken. Eens haer groetende met dese woorden: *Vveest ghegroet Dochter des Vaders, Moeder des Soons, ende Bruydt vanden Heylighen Gheest*: wiert sy verlicht met een verheven kennisse van haere onbegrijpelijcke schoonheydt ende onbevleektheydt: ende hier in wonderlijck sich verheugende, wiert als gedwongen om te roepen: *Thoont dat ghy zijt mijne Moeder*. Hier naer viel haere bedenckinghe op haeren Niet, ende op de gheestelijcke ellenden, aende welcke sy door d'erf-sonde onder-worpen was. Maer de Heylighe Maghet verthoonde aen haer, hoe dat alle haere ghebreken door de goetheydt Godts gantschelijck ghesuyvert waeren: Soo dat sy haere siele heel schoon ende onbevleekt sagh inde ver-eeninghe met het oneyndelijck goet. Dese verlichtinghe

tinghe was soo innigh ende verheven, dat sy aen haeren Biecht-vader bekent heeft, met geene woorden die te kunnen verklaeren.

Sommighe van hare Bloedt-vrienden sich mishouwt hebbende, was haren Broeder seer ghestoort. IOANNA soght hem te stillen, ende de saecke te verschoonen: maer misgreep sich onwetende met iet by te brenghen dat eenighsins konde strecken tot achtighe van hare familie. Dit bemerckende wiert sy terstont seer beroert: ende naer dat sy dese groote hooghveerdigheyt (gelijck sy die noemde) soo mondelijck, als schriftelijck, aen haren Biecht-vader hadde te kennen ghegheven, volherde sy evenwel in te verfoeyen, ende te bestraffen haeren hooghveerdighen aert, staende beschaemt voor de Goddelijcke Majesteyt: want haer afkomst, soo sy schrijft, gheen ander en was, als slijck naer het lichaem, ende sonde naer de Siele. Om welcke reden sy oock bekende te verdienen niet alleenlijck te liggen onder de voeten van alle menschen hier op d'aerde; maer oock onder Lucifer inde helle, die door hooghveerdigheyt oock gefondicht heeft. Soo dan komende inde Kercke, ende ghewoon zijnde, met de ghedachten haer te legghen aen de voeten van JESUS, en dierf sy die ghewoonelijcke plaetse niet nemen, mits dat sy onder den hooghveerdigen Lucifer verdiende te ligghen. Door dese ghepeysen bedroeft wesende, ende versoeckende den bystant vande Moeder der bermhertigheyt, sagh de selve hare handt met den Schepter uytsteecken, ende hoorde uyt den mondt van de H. Maget dese woorden. *Al waert ghy inden alder-diepsten afgrons, ick soude u daer uyt trecken.* Waer door wel ghemoedt, vattende den Scepter, ende smiltende in haer tranen, offerde sy

Siele ende lichaem tot den dienst van MARIA, ende tot voldoeninghe van 't voorgaende.

In haeren ouderdom indachtigh wordende haere vorige gebreecken, door de welcke sy nochtans volgens haer eyghen oordeel, niet ghesondicht en hadde: wiert sy soo weemoedigh dat haer herte scheen te bersten: maeckende een vast voornemen, dat ingheval sy noch andermael iet fulckx soude doen, alhoe-wel niet vrywillighlijck; Godthaer liever soude toefenden al wat lastigh ende pijnelijck is, mits dat hier door belet moght worden, niet alleenlijck het ghene hem soude misnoeghen, maer oock dat hem niet aldermeesten behaeghe. In dit voornemē stont sy soo vast, dat sy bereyt was liever alle tormenten der Martelaren te lijden, als hier aen t'ontbreken. *Soo groot, seght sy, was mijnen schroom van de alderminste saute. Maer wat segg' ick alderminste? wat is'er, of wat kander kleyn zijn, dat teghen dien aldergrootsten Godt gheschiet? Och! inder een vighen en moet het niet wesen! Och! of dit opset onverbrekelijck in Godts liefde ghevesticht wvierde.*

Als sy voor 't leste de Heylighe Sacramenten soude ontfangen, wierdt haer vanden Biecht-vader gevraecht of sy begheerde dat het volck sich vertrecken soude, of sy misschien noch iet te biechten hadde. Waer op sy antwoorde, dat neen: maer verfocht d'absolutie op voorige sonden, mits dat zy over die soo groot berouw verweckt hadde, als oyt te voren. Dit gheschiet zijnde, toonde zy een ongemeyne blijdschap, om dat-se haest buyten alle perijckel soude wesen van Godt te vergrammen, of te mishaghen.

Ghelijck'er niet soeter en was, als van gheestelijcke saecken met IOANNA te sprecken; alsoo niet moeye

moeyelijcker' als haer biecht te hooren. Want zy bekende, niet te weten, of zy oyt in haer leven vrywillighlijck ende met volkomen kennisse een dagelijcksche sonde gedaen hadde. Wy weten alleenlijck vande Alder-heylichste Maghet, dat zy door een besondere jonste Godts, van alle oock daghelijcksche sonden, bevrijt is geweest: buyten dese alder-reynste Moeder, en weten wy niemant, die alle, soo vrywillighe, als onvrywillighe sonden ontgaet. Maer men vindt Godt-minnende, ende volmaeckte sielen, de welcke, al-hoe wel sy somtijts onbedachtelijck stronckelen, noyt nochtans bedachtelijck, ende vrywillighlijck en komen te sondighen: ende een van dese soo reyne ende soo Godt-vreesende sielen dunckt my JOANNA geweest te hebben.

IV. CAPITTEL.

Liefde tot Godt.

DEn Leser kan eenighsints gissen hoedanigh dat de liefde Godts in JOANNA geweest is, uyt de sonderlinghe vreesse die sy hadde van alle sonden ende gebreken: want de grootheydt van een kinderlijcke ende suyvere vreesse, klaerlijck aenwijst de grootheydt der Liefde. Laet ons sien of dese giffinghe met de waerheydt bestaet.

Daer is een liefde Godts, die de Godts-geleerden de beginnende Liefde noemen, door de welke Godt eenighsints, doch niet ten vollen, bemint wordt: dese beginnende Liefde, die in andere menschen lichtelijck gevonden wordt, en vinde ick niet in JOANNA: want sy van het beginsel dese deught volkomen gehad heeft. Als een kindt, dat nauwe-